

Siyaset Felsefesine Giriş

M. Hanifi MACİT
Alper İPLİKÇİ
Mustafa BİNGÖL

3. Baskı

Prof. Dr. M. Hanifi MACİT - Dr. Alper İPLİKÇİ - Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BİNGÖL

SİYASET FELSEFESİNE GİRİŞ

ISBN 978-605-241-525-2
DOI 10.14527/9786052415252

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2021, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Aralık 2018, Ankara

3. Baskı: Mart 2021, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara
(0312 341 36 67)

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 25931

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Prof. Dr. M. Hanifi MACİT

1976 yılında Erzurum / Oltu'da doğdu. Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nden 2002 yılında mezun oldu. Siyaset felsefesi alanında 2009 yılında doktorasını bitirdi. 2012 yılında siyaset felsefesi alanında Doçent, 2017 yılında Profesör oldu. Halen Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Yazarın, elinizdeki eserin dışında, siyaset felsefesi, tarih felsefesi ve etik konularını içeren 4 kitabı, edisyon kitaplarda bölüm yazarlıkları ve makaleleri bulunmaktadır.

Dr. Alper İPLİKCI

1988 yılında Erzurum'da doğdu. 2012 yılında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. Aynı yıl Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans eğitimine başladı ve 2015 yılında eğitimini sürdürdüğü enstitüye bağlı olarak Araştırma Görevlisi olarak atandı. 2015 yılında yüksek lisans eğitimini tamamlayarak bağlı bulunduğu enstitüde doktora eğitimine başladı ve 2020 yılında doktora eğitimini tamamlamıştır. Bu eser dışında yayınlanmış 1 kitabı ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli çalışmaları (makaleleri ve bildirileri) bulunmaktadır.

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BİNGÖL

1986 yılında Erzurum'da doğdu. 2009 yılında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. 2012 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans eğitimine başladı ve 2013 yılında Erzurum Teknik Üniversitesi Felsefe Bölümüne Araştırma Görevlisi olarak atandı. 2015 yılında yüksek lisans eğitimini tamamlayarak bağlı bulunduğu enstitüde doktora eğitimine başladı ve halen bu eğitimini sürdürmektedir. Bu eser dışında yayınlanmış ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli çalışmaları (makaleleri ve bildirileri) bulunmaktadır.

ÖN SÖZ

Siyaset, bir toplumda devlet yönetimiyle toplum üyeleri arasındaki ilişkileri, aynı zamanda uluslararası düzeyde toplumsal münasebetleri belirleyen önemli bir faaliyettir. Bu faaliyet, yönetme hakkını kazanma çabasını, kazanılan yönetim hakkını korumayı, yönetim işlerini ve devlet etkinliklerini yürütmeyi içerir. Bu nedenle siyaset tarih boyunca önemli olan ve günümüzde de önemini koruyan bir kavramdır. Siyaset felsefesi de siyaset üzerine eğilen önemli disiplinlerden biridir.

Çalışmamız, siyaset felsefesinin ne olduğunu ve siyaset felsefesinin temel problemlerini konu almaktadır. Buna göre siyasetin ne olduğu, siyasetle ilgilenen disiplinlerin nasıl bir yöntem uyguladıkları, siyaset felsefesini bu disiplinlerden ayıran temel niteliklerin ne olduğu verilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda siyaset felsefesinin siyaseti nasıl ele aldığı, değerlendirmelerinde nasıl bir yöntem kullandığı, problemleri ortaya koyuşu ve bunlara ürettiği alternatif çözümler, siyaset felsefesinin önemli filozoflarının yaklaşımları ve bu disiplinin temel kavramları aracılığıyla irdelenmiştir.

Siyaset felsefesini temel unsurlarıyla vererek, siyasetin analitik değerlendirilmesiyle ilgili bilgi kazanımının önemini göz önüne alıp bu alana katkı sunmaya çalıştık. Çalışmamızın bu noktadaki amacı ise siyaset felsefesiyle ilgili kendilerine temel oluşturacak lisans öğrencilerine kaynak oluşturmaktır.

Son olarak çalışmamıza ciddi tashih ve redaksiyon katkılarından dolayı Önder İPLİKÇİ'ye ve esere yayınları arasında yer veren Pegem Akademi Yayıncılığa teşekkürü bir borç biliriz.

M. Hanifi MACİT

Alper İPLİKÇİ

Mustafa BİNGÖL

2021

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Giriş.....	1

1. BÖLÜM

SİYASET FELSEFESİ NEDİR?

I.I. Siyaset Felsefesi.....	5
I.II. Siyaset Bilimi.....	7
I.III. Siyaset Sosyolojisi.....	11
I.IV. Siyasi Teoloji.....	12
I.V. Siyasi Düşünce.....	13
I.VI. Siyaset Felsefesi Problemleri.....	15

2. BÖLÜM

SİYASET FELSEFESİNİN ÖNCÜ DÜŞÜNÜRLERİ

II. I. Platon (MÖ 427-MÖ 347): Demokrasinin Reddiyesi.....	21
II.II. Aristoteles (MÖ 384-MÖ 322): Siyasal Yönetim.....	28
II.III. St. Augustinus (354-430): Tanrı Devleti.....	35
II.IV. Farabi (870-950): Erdemli Şehir.....	39
II.V. Niccolo Machiavelli (1469-1527): Siyasal Etik.....	47
II.VI. Jean Bodin (1530-1596): Egemenlik ve Yönetim.....	53
II.VII. Thomas Hobbes (1588-1679): Leviathan.....	59
II.VIII. John Locke (1632-1704): İlk Liberal.....	67
II.IX. David Hume (1711-1776): Ahlâk ve Siyaset.....	76
II.X. Jean-Jacques Rousseau (1712-1778): Genel İrade.....	82
II.XI. Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770-1831): Anayasal Monarşi ve Liberalizm Eleştirisi.....	90
II.XII. Pierre-Joseph Proudhon (1809-1865): Anarşizm.....	98
II.XIII. Karl Marx (1818-1883): Tarihsel Materyalizm ve Siyaset.....	109
II. XIV. Robert Nozick (1938-2002): Meşru Minimal Devlet.....	118

3. BÖLÜM

MODERN SİYASAL İDEOLOJİLER

III.I. İdeoloji Nedir?	125
III.II. Liberalizm: Özgürlük İdeolojisi	129
III.II.I. Klasik Liberalizm	130
III.II.II. Ekonomik Liberalizm.....	133
III.III. Muhafazakârlık: Gelenek ve Hiyerarşi	136
III.IV. Milliyetçilik: Tarihsel Tecrübe ve Kültürel Akıl	141
III.IV.I. Liberal Milliyetçilik	146
III.IV.II. Muhafazakâr Milliyetçilik	146
III.IV.III. Aşırı Milliyetçilik.....	146
III.V. Sosyalizm: İnsan ve Toplum.....	147
III.V.I. Demokratik Sosyalizm	148
III.VI. Marksizm: Eşitlik İdeolojisi.....	151
III.VII. Anarşizm: Devletin Reddiyesi.....	151
III.VIII. Faşizm ve Nazizm: Führer & Duçe ve Kutsal Devlet.....	162
III.IX. Feminizm	170
III.X. Ekolojizm	174

4. BÖLÜM

TEMEL KAVRAM VE DÜŞÜNCELER

IV.I. Sivil İtaatsizlik	177
IV.II. Demokrasi	182
IV.III. İnsan Hakları: Temel Hak ve Özgürlükler	187
IV.IV. Hukuk Devleti	191
Kaynakça.....	201

GİRİŞ

Siyaset felsefesine dair her değerlendirme “siyaset nedir?” sorusuyla başlar. Her ne kadar “tanımlamak; sınırlandırmaktır, çünkü şey’in mahiyetine ilişkin birçok unsuru dışarıda bırakır” şeklinde temel bir yaklaşım söz konusu olsa da biz farklı tanımları da vererek bu sınırlandırmayı kısmi de olsa aşmaya çalışacağız. Öncelikli olarak günümüzde siyaset veya politika sözcükleri ile ilgili farklı değerlendirmelerin bulunduğunu belirtmek gerekir. Bu iki sözcüğün değişik tanımlamalarına bakacak olursak ilk olarak siyasi partilerin ve büyük toplumsal örgütlerin alanını teşkil eden bir tanımlamayla karşılaşırız. Bu tanımın yöneldiği gayenin, siyasi iktidarın ele geçirilmesine yönelik eylemlerin tümü olduğu da görülür. İkincisi ise bir örgütün veya örgüt başyöneticisinin önemli konularda benimsediği genel yönelim ve kullandığı yöntem şeklindeki tanımdır. Bu tanımda ise örgütün veya örgüt yöneticisinin değişik konulardaki eylem ve planlarının, izlediği yol bağlamında ele alınıp değerlendirildiği açıktır.¹ Kavramın, devlet ve toplum idaresine yönelik anlamı çerçevesinde daha özel bazı tanımlarına bakacak olursak Bernard Crick’e göre “*siyaset farklı çıkarlar arasında bölünmüş toplumların, şiddet içermeyen özgür tartışma yoluyla yönetilmesidir.*”² Bu tanım doğrultusunda bakıldığında farklı çıkarların ve toplumların bölünmüş karakterlerinin – ki bunlar dini, ahlaki, kültürel ve iktisadi olabilir – şiddet içermeyen özgür bir tartışma ortamı aracılığıyla yönetimini öngörür. Lakin bütün tanımlamalar siyaset denilen etkinliği bu şekilde olumlamaz. Diğer taraftan Mao Zedong açısından ise “*siyaset, kan dökülmeyen*

1 Ali Öztekin, *Siyaset Bilimine Giriş*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2003, s. 1.

2 Ahmet Murat Aytaç vd., *Siyaset: Kavramlar, Kurumlar, Süreçler*, (Ed. Yüksel Taşkın), İletişim Yayınları, İstanbul 2014, s. 23.

*savaş, savaş ise kan dökülen siyasettir.*³ İster kan dökülsün, ister dökülmesin her iki durumda da siyaset savaştır. Bu, iktidar arzusu adına veya hükmetme yetkisinin doğası gereği ağır rekabeti ve çatışmayı gerekli kıldığı üzerine yapılan önemli bir vurgudur. Dile getirilen tanımlamadan farklı bir şekilde Andrew Heywood siyaseti, “*en geniş anlamıyla, insanların ortak yaşamlarını mümkün kılan genel kuralları oluşturma, koruma veya değiştirme etkinliği*”⁴ olarak tanımlamıştır. Bu tanımlama felsefi sağduyuya uygun kabul edilir. Bizim yaptığımız değerlendirmeler sonucunda ise *siyaset; kaynak ve fırsatların, görev ve sorumlulukların adil ve eşit dağıtılması etkinliğidir*. Siyasetin bu şekilde tanımlanması, tarih boyunca yine bu fenomene yüklenen olumsuz anlamları göz ardı etmek değildir. Lakin yaşanılabilir bir dünya tasavvuru ancak böylesi bir epistemolojik temele dayanırsa mümkün görünmektedir. Bu temelin referans kaynakları düşünce tarihinde bulunmaktadır. Siyaseti kamunun ortak iyiliği olarak gören, onun etik temelli bir etkinlik olduğunu kabul eden her yaklaşım bu tanımın başvurduğu kaynağı teşkil etmektedir.

Siyasetin felsefesini kavramak, ilk olarak siyaset felsefesinin ne olduğunun anlaşılmasıyla ve ardından siyaset felsefesini siyaset biliminden, siyasal teolojiden, siyasi düşünceden, siyasal sosyolojiden ayıranın ne olduğunun bilinmesiyle mümkündür. Zira siyaset üzerine söz söyleyen ve değerlendirme yapan tek disiplin siyaset felsefesi değildir. Yine aynı doğrultuda siyasetin ne olduğu, nasıl işlediği ve hangi parametreler çerçevesinde anlaşılması gerektiği konusunda da birçok farklı bilim ve disiplinin çeşitli değerlendirmeleri ve araştırmaları söz konusudur. Kendilerine özgü belirli inceleme alanları olan tarih, hukuk ve antropoloji gibi disiplinlerin başlarına “siyasal” sıfatını yerleştirmek suretiyle politikanın değişik yönleri parçalara ayrılır. Böylelikle siyasal hukuk, siyasal tarih, siyasal iktisat ve siyasal antropoloji gibi bilim dalları sosyal bilimlerin konusu olarak ortaya

3 Aytaç vd., s. 23.

4 Aytaç vd., s. 23.

çıkar.⁵ Ancak siyaset felsefesi, siyasetle ilgili değerlendirmeler yapan diğer dallardan farklı bir yöntemle değerlendirmelerde bulunur. Temel felsefi yöntem, siyaset felsefesinin de kullandığı yöntemdir. Siyaset felsefesi siyaseti genel olarak ele alır, onunla ilgili rasyonel sorgulamalarda bulunarak değerlendirmeler yapar. Siyasetle ilgili analitik bir etkinlikte bulunmak, çeşitli sorgulamalar gerçekleştirmek, temel eleştiriler sunmak ve bunların sonucunda sentetik bir etkinlikle yapılan değerlendirmelerin bütünleştirildiği bir kavramsal inşa oluşturmak, siyaset felsefesinin temel yöntemidir.

Bu değerlendirmeler ışığında siyaset felsefesi, ilk olarak temel problemlerinin neler olduğu sorusuyla başlar ve bunlara verilen cevaplar ile anlaşılabilir, daha sonra siyasi olan şeyin mahiyetine ilişkin değerlendirmeler yapmış olan düşünürlerin kronolojik sıraya göre görüşlerinden hareketle açıklanabilir. Bunun için de çalışmamızda siyaset felsefesi filozofları olarak bilinen çeşitli öncü isimleri değerlendirmeye alarak siyasetin görevlerini ve toplumsal gerçekliğe ışık tutan bakışını genel hatlarıyla irdelemeye çalıştık. Bunu yaparken siyaset felsefesinin öncüleri bağlamında Batılı kaynaklardan faydalandığımız gibi, Türk-İslâm düşünce tarihinin önemli isimlerinden Farabi'ye de yer verdik. Diğer taraftan her anlama ve açıklama teşebbüsünde olduğu gibi, siyaset felsefesinin de kendisine özgü bir kavramlar ağı söz konusudur. Bu kavramlar adalet, eşitlik, özgürlük, ideoloji, hukuk, yönetim, iktidar, egemenlik, birey, toplum, devlet, şiddet, vb. kavramlardır. Gerek metin içinde, gerek ayrı başlıklar hâlinde bu kavramları değerlendirdik. Siyaset felsefesinin en temel problemlerinden olan “*Kim yönetmeli?*” sorusu da bilindiği üzere yönetim biçimlerini değerlendirmeyi gerekli kılar. Bu doğrultuda metin içerisinde yapılan değerlendirmelere ek olarak “Hukuk Devleti” başlığı açılmıştır. Ayrıca ideolojiler Modern Dönem insanının zihin haritalarıdır. İdeolojinin pejoratif anlamına hapsolmeden modern politik ideolojileri bir ders kitabı hacmi içerisinde ayrıntılı olarak dile getirdik. Ve son bölümde günümüz siyaset felsefesinin temel

5 Münci Kapani, *Politika Bilimine Giriş*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2004, s. 24.

problem alanlarını oluşturan çeşitli kavramları ayrı başlıklar olarak analiz ettik.

Felsefenin, güncelliğini koruyan, pratikte toplumsal disiplinlere ciddi katkılar sunacak dalı olan siyaset felsefesini; temel özellikleri, temel problemleri, öncü isimlerin yaklaşımları ve temel kavramları bağlamında kavramak hem siyasal ve toplumsal konular ve sorunlar söz konusu olduğunda bir bakış açısı ve olayları rasyonel değerlendirme kabiliyeti kazanmada yararlı olacak hem de siyaset, devlet, toplum konularında fikir üretme, çözüm sunma noktasında zihinsel üretkenlik için faydalı araçlar sunacaktır. Çalışmamızda da bu disiplini söz konusu temel unsurlarıyla kavramanın önemini bilinciyle hareket ederek, bu alanı mümkün oldukça anlaşılabilir kılmayı amaçladık. Öncelikli olarak siyaset felsefesinin ne olduğuyla başlanacaktır.

1. BÖLÜM

SIYASET FELSEFESİ NEDİR?

I.I. Siyaset Felsefesi

Siyaset felsefesi, Eski Yunan'da başlar ve uzun yıllar boyunca, belli bir söz dağarcığı ile birtakım çözümleme ve göndermeler oluşturur; siyasal eserleri anlamak ya da şehir-devlet (cite) yönetiminde yerinde eylemlerde bulunmak için bu çıkarımlara hâkim olmak gerekir.⁶ Arapçada siyaset terimiyle dile getirilen politika kavramı Yunancadır. Politika ve felsefe kelimeleri de eski Yunancadan türemiştir. Politike, Yunan kentinin (polis) işlerini çağrıştırır. Philosophia ise, bilgelik aşkı anlamına gelir.⁷ Bu bağlam itibarıyla bir olgu olarak siyasetin Taş Devrine kadar izini sürmek mümkün olsa bile, rasyonel siyasal düşüncenin doğduğu yer Atina olarak kabul edilmektedir.

Siyaset felsefesi, “*hem politik şeylerin doğasını hem de doğru veya iyi politik düzeni hakikaten bilme girişimi*” olarak tanımlanır.⁸ İyi bir politik düzen “devletin” nasıl bir yapı içerisinde şekilleneceği düşüncesine gönderme yaparken politika kavramı, bu düzenin hangi önermeler merkeze alınarak biçimle-

Siyaset felsefesi, hem politik şeylerin doğasını hem de doğru politik düzeni hakikaten bilme girişimi olarak tanımlanır.

6 Christian Ruby, *Siyaset Felsefesine Giriş*, (Çev. Aziz Ufuk Kılıç), İletişim Yayınları, İstanbul 2016, s. 9.

7 Larry Arnhart, *Siyasi Düşünce Tarihi*, (Çev. Ahmet Kemal Bayram), Adres Yayınları, Ankara 2004, s. 13.

8 Leo Strauss, *Politika Felsefesi Nedir?*, (Çev. Solmaz Zelyüt Hünler), Paradigma Yayınları, İstanbul 2000, s. 35.

neceğine; hakikat kavramı ise, bu çerçevenin sınırlarının ne ölçüde rasyonel olacağına göndermede bulunur. Bu nedendir ki siyaset felsefesi, rasyonel bir çerçevede siyasal hayatla ilgili problemlere çözüm bulma amacını taşır. Bu çerçevede temel yaklaşımlar, Klasik Yunan Felsefesi'nin sistematik iki düşünürü Platon ve Aristoteles'in eserlerinde de kendini gösterir. Etik problemler olarak dile getirilen ifadeler, her iki düşünür açısından da aslında politik olanın analizini de ihtiva eder. Onların fikirleri Augustine ve Aquinas gibi Orta Çağ'ın önemli filozoflarının yazılarında yeniden gün yüzüne çıkar.⁹ Bunlar; devletin yapısını, kaynağını, ödevlerini ve değerlerini; devlet biçimlerini, siyasal dizgeleri, yönetim düzenlerini; devlet adamında aranması gereken nitelikleri ve sorumlulukları; birey ile devlet ya da siyasal otorite arasındaki ilişkiyi; “adalet”, “özgürlük”, “özel mülkiyet”, “baskı”, “eşitlik”, “insan hakları” gibi temel kavramları; siyasetin insan yaşamındaki yerini ve önemini konu alan siyasal hayatla ilgili problemlerdir.¹⁰ Siyaset felsefesinin zikredilen düşünürler ve ifade edilen kavramlar bağlamında ele alınıp irdelendiği her değerlendirme bizi siyaset ve etik arasındaki ilişkinin bu dönemde nasıl aynı edimler olarak görüldüğü sonucuna da götürecektir.

İnsanların doğalarından getirmiş oldukları birlikte yaşama eğilimi ve bunun sonucu olarak ortaya çıkan toplumsal ve siyasal hayatla ilgili sorunlara cevap bulmaya çalışma faaliyeti, siyaset felsefesinin problem alanlarından bir diğerini teşkil eder. Ancak bu çözüm arayışı sadece siyaset felsefesinin problem alanı olarak görülemez. Bu probleme çözüm arayan diğer disiplinler ise siyaset bilimi, siyaset sosyolojisi, siyasal teoloji ve siyasi düşüncedir.

9 Andrew Heywood, *Siyaset*, (Çev. Bekir Berat Özipek, Bican Şahin, Mete Yıldız, Zeynep Kopuzlu, Bahattin Seçilmişoğlu, Atilla Yayla), Adres Yayınları, Ankara 2007, s. 16.

10 Şahin Aybek, *Siyaset Felsefesine Giriş*, Maya Akademi Yayınevi, Ankara 2013, s. 4.

I.II. Siyaset Bilimi

Toplumsal yetkenin temelini araştıran siyaset felsefesi, özü itibarıyla siyaset bilimiyle ilgili olmakla birlikte ondan ayrı olarak değerlendirilir. Siyaset felsefesi, toplumsal ve siyasal hayatla ilgili problemlere ve toplumsal-siyasal hayatın nasıl olması gerektiğine dair sorunlara rasyonelite merkezli bir çözüm üretmek¹¹ olmasına karşın siyaset bilimi, özellikle iki noktada siyaset felsefesinden ayrılır. Bunlardan ilki; siyaset bilimi, doğa bilimlerinin kullanmış olduğu metodu (*ampirik ve deneysel*) kullanır. Aynı zamanda siyaset bilimciler, siyasal olanın özüne yönelik saptamalarda bu metod merkezindeki faaliyetlerinin de tek geçerli yol olduğunu dile getirirler. Zira adından da anlaşılacağı üzere, bilim olma iddiası siyaset biliminin baskın özelliğidir. İkincisi ise, siyaset bilimi, doğa bilimleri rehberliğinde tasvir ve açıklama yapar, olması gerekenden çok, var olanın saptanmasıyla uğraşır. Daha açık bir ifadeyle, siyaset biliminin inceleme alanı daha çok ontolojik bir sahaya sınırlıyken siyaset felsefesi, hem olana hem de olması gerekene yöneliktir.¹² Birinin olanı, diğersinin de hem olanı hem de olması gerekeni ele alması, siyaset felsefesi ve siyaset bilimi arasındaki en temel farklılıktır.

Siyaset biliminin siyasal olana yönelik doğa bilimlerinin metoduyla araştırmalar yapması, onun siyasal konularla ilgili deneysel incelemeleri esas alarak siyasi şeylerle ilgili gerçekliğin bilgisini elde etmeye çaba sarf etmesi anlamına gelir. Buna göre nasıl ki doğa bilimi spekülasyonlara takılmaksızın doğal olanla ilgili gerçekliğin bilgisini elde etmeye çalışıyorsa, siyaset bilimi de aynı tutumu siyasal olan için sergiler.¹³ Siyaset biliminin böyle bir anlam kazanmasında pozitivizmin önemli etkisi olmuştur. 19. yüzyılın sonuna doğru bu etki ile birlikte siyaset bilimi, etik ile olan ilişkisinden giderek kop-

11 Neşet Toku, *John Locke ve Siyaset Felsefesi*, Liberte Yayınları, Ankara 2003, s. 3.

12 Nevzat Can, "Siyasal Bir Felsefe Olarak Liberteryenizm", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 2, s. 39-51.

13 Strauss, s. 38.